

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Decreta Provinciae Mediolanensis Svb B. Carolo Borromeo, Cardinale
Archiepiscopo, Diuersis temporibus in sex Concilijs, totidemq[ue]
voluminibus edita

Speciano, Cesare

Brixiae, 1603

Tit. XXIX. De Observatione ieiuniorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10553

DE OBSERVATIONE
ieiuniorum. Tit. XXIX.

Cap. I.

SANCTA Tridentina Synodus pastores omnes hortatur, atque obtestatur, a vt omnem adhibeant diligentiam ad fideles cohortandos, ut ea, quæ ad domandam carnem conducunt, b prefertim ciborum delectum, & ieiunium omni studio amplectantur. Itaq; eius nos auctoritati, & Sanctorum Canonum decretis innitentes edicimus.

Quale, & à quibus Quadragesimæ, Sacrorum quatuor temporum quorumq; vigiliarum diebus ieiunium sit seruandum.

Cap. I I.

VT omnes carne, ceterisq; omnibus, quæ à carne trahunt originem, c vt ouis, lacte, caseo, butyro, & huiusmodi per totam Quadragesimam abstineant; vbi non est priuilegium, vel consuetudo antiquissima in contrarium.

Sciantq; singulis Quadragesimæ diebus, Dominicis exceptis, a ieiunij lege se obstrictos esse. Sunt enim illi quadraginta dies, quasi totius anni decima quadam, quæ in oblatione ieiunij, e pro fidelium omnium salute, Deo consecratur.

Vt per sacra quatuor anni tempora, Vigiliis Natiuitatis Domini, c Assumptionis Beatissimæ Virginis Mariæ, Beatorum Apostolorum (exceptis Iohannis Euangelistæ, & Philippi, & Iacobi Vigilijs) item Diei festi omnium Sanctorum, Natiuitatis Iohannis Baptistæ, & Beati Laurentij, ac Beati Gaudentij nostri Patroni ieiunium seruent.

Ne quidem primi quatuor quadragesimæ dies, ne ieiuentur permittitur. Cap. I I I.

Illorum verò damnamus ingluuiem, qui primis quatuor Quadragesimæ diebus, Romanæ Ecclesiæ more institutis, Mediolanum se conserunt, patriarum in ieiunio, & ciborum abstinentia fugientes.

Quomodo, & quo fine ieiunandum. Quibusque subest legitima causa ne ieiuent, quorum licentia nitantur.

Cap. I I I I.

Caveant autem ieiunij cultores, ne dum vetitis cibis abstinent, & aliarum rerum delicias, luxuriamq; conserentur: immò verò modera-

aSess. 25.
i decr. de
dlectu ci
boru iei
iun. &c.
byi. The
od. Pel
tan. soci
Iesu The
ol. erudi
tissim. in
tract. De
trib⁹ bo
norum.
oper gē.
lib. 2. vbi
de ieiunio,
& ciborum
delectu fu
se lateq;
differit.
c c. Deni
que. 4. d.
Petr. dif
lib. 2. de
ieiun. c. 4.
d In Pa
radiso
primā,
de ieiunio
legē
constitu
tā fuisse,
probat.
D. Amb.
in serm.
de ieiun.
relat. in
ca. Sexto
dic. 35. d.
eQuotup
plex sit
ieiunij,
& Qua
dragesi
male qua
te fuerit
ordina
tum. vid.
Viguer.
De virtu
te tēperā
tiq. c. 7. §.
2. ver. 1.
vbi de
abstinen
tia agit.
fc. 2. co. 1
Decreta.
g d. c. De
niq; 4. d.
c. Ecclef.
Prine. cū
seq. d. 35.

to cibo, & potu carnis vitia coerceant, vt liberi, mentes ad cœlestium rerum amorem, & contemplationem erigant; & ad pietatis opera expediti inueniantur.

Ab his autem omnibus eos excipimus, quos vrgens necessitas, vel imbecilla ætas, à ieiunij lege eximit: eos etiam, qui euidentis morbi, alteriusve iustæ causæ excusationem habent: Sed horum iudicium Episcopo tantum, vel ijs, quos ei muneri ipse præfecerit, scripto faciendum relinquimus: id quod, quod ad morbum attinet, de medici consilio.

Carnis ieiunium alio spiritus, bonisq̄ue operibus qualiter associandum. Cap. V.

Quod autem ex diuinarum literarum sententia parum homini prodest, si se per ieiunium cibo temperasse, si animus in peccatis sit intemperans: idcirco fideles in ieiunio præcipuè studeant, vt, dum caro ab alimentis abstinet, mens pariter à culpa ieiunet; omnesq̄, in Deo laudibus, eleemosynis, alijsq̄, pijs officijs occupentur, hoc est enim ieiunium, quod se Dominus Isaiæ ore delegisse testatur.

Quibus in Quadragesima cibi vetiti permittuntur, qualiter, vt seorsum manducant, admonendi. Cap. VI.

Quibus ob infirmam valetudinem, aut ob aliam iustam causam permissum erit, Quadragesimæ diebus, carne, aut alijs eo tempore vetitis cibis vesci, eos Parochi piè illud admoneant, nè publicè, neque etiam cum domesticis, sed separatim in remotiori adiuu loco, eius generis cibum capiant; ut ob corporis imbecillitatem, aut morbum potius, quo laborant, quàm ob in gluiem facere cognoscantur.

Vt sacrorum quatuor temporum cultus dignè celebretur, quando parochus populis denuntiet, & concionetur.

Cap. VII.

Sacra quatuor ieiuniorum tempora, ex Sancti spiritus doctrina salutariter instituta, sicut olim, & frequenti fidelium conuentu, & solenni celebritate, & religioso supplicationum officio, colebantur; ita in illorum cultum pastorali cura eruditis fidelium mentibus, in usum antiquæ pietatis reuocanda sunt. Quare in omni nostræ Diocesis Ecclesia Parochiali, nõ solum die Dominico, illa tempora præcedenti, sed etiam ubi populus erit frequens, & commode id præstari poterit, feria quarta proximè sequenti, eo de genere concionem inter sacrum haberi statuimus; qua fideles excitati, solennibus his ferijs, quarta scilicet, sexta, & Sabbarbo, pro antiquæ deuotionis consuetudine, frequentiores missæ sacro, diuinisq̄, officijs, ut in Moguntino Concilio primo cautum est, intersint; orationes, ieiunia, eleemosynas, ceteraq̄, pietatis opera præstent; quibus, quod specialius illæ feriæ præstituta sunt,

a Cibo-
rũ tẽpe-
rãtia sa-
lutẽ, abũ-
dãtia ve-
rò cõtra-
rium pa-
rit. c. Ni-
hil enim
de cõsec.
dist. 5.
vbi pul-
chrè cõ-
mendat,
modera-
ta refe-
ctio. &
beac dã-
natur in
glauies.
b Ieiun-
niũ ma-
gnũ est
abstine-
re ab ini-
quitatib.
et ab illi-
citis volu-
ptatibus
sẽculi. c.
Ieiuniũ.
de conf.
dist. 5.
c S. Leo
Papa in
serm. 4.
de Qua-
drag.

De ieiunio
quatuor. vid.
c. 2. cũ se-
quentib.
dist. 76.
Mogunt.
Cõcil. tẽ-
pore Ca-
roli ma-
gni c. 34.
Tom. 3.
& c. 35.
vbi cõtẽ-
nẽtes a-
nathema-
tizantur.

ed vebe-

ed vehementiori christiana uirtutis contentione ad illa paratos esse oportet. Ad quam diligentiam parochi præterea fidelium charitatem omni religioso proposito ita præparare studeant, ut unanimiter, auxiliante Christo, statarum illarum feriarum solennitatem, religiosa piorum operum sollicitudine celebrantes, Sabbatho sub uesperum frequentissimi ad Ecclesiam, ut piæ consuetudinis fuit, conueniant: ubi sanctis precibus, cum pro sacra ordinatione, tum pro his commodis, quæ singulorum annorum reuolutione consequimur, omnium bonorum largitori Deo gratia habeatur; sicut & instituta illorum temporum ratio, & christiana religionis cultus deposcit.

Prædictæ denuntiationis, quæ formula sit habenda.

Cap. VIII.

par. i. tit.
de sacris
quatuor
tempor.

Idem statis ijs temporibus, populo denuntiandis formulam, ex Sanctissimi Pontificis Leonis primi uerbis conceptam adhibeant: cuius sententiam, etiam uulgari sermone explicent uberius: quæ formula in Concilio Quarto Provinciali habetur.

Quando, & quæ uulgari sermone, populis pro obseruatione quadragesimali erunt promulganda. Cap. IX.

VT tempus quadragesimale sacrum, tamq̃ religiosum, in quo colendo sancte q̃ obseruando ueterum pietas mirificè admodum eluxit, à diuocesis nostræ fidelibus, maioris obseruantia studio, abstinentia, ieiunijs, elemosynarum largitionibus, oratione, continentia, carnis maceratione, omniq̃ salutaris pœnitentiæ disciplina colatur; hæc ut infra sancimus, atque edicimus; præter ea, quæ super sancita, & constituta sunt. Quæ omnia uulgari sermone reddita, quotannis die Dominico Quadragesimæ initium proximè antecedente, populo in omni parochiali Ecclesia proponantur, ac promulgentur: ita tamen, ut ijs ipsis ab Episcopo, pro arbitrato suo, addi liceat.

Quadragesima, à quibus abstinendum: & si erunt excusabiles, qua eis licentia in scriptis opus erit.

Cap. X.

Omnis igitur, quem uergens necessitas, uel imbecilla ætas à quadragesimali lege non eximit, quocumque etiam gradu, ordine, potestate, dignitate uel præditus sit; carne, ceterisq̃ omnibus, quæ, ut supra cautum est, à carne originem trahunt, utpotè ouis, lacte, caseo, butyro, & alijs id generis, toto quadragesimæ tempore, abstineat: ijs exceptis, quos obstas causas Episcopus, aut illi, quibus eam curam ipse delegarit, facultate, ut infra eaq̃ scripta, speciatim excusarint.

Non le-

Non legitimè impeditis ieiunium quadragesimale sub reatu peccati mortalis indictum est, cæteris verò, vendentes ad uescendum uetita, quæ (aliter plectendæ) obseruent. Cap. XI.

Omnis præterea, quicumq; sit, qui ieiunij lege astrictus est, singulis quadragesimæ diebus, Dominicis exceptis, ieiunium seruet: alioquin in peccato mortale alligatum se esse nosse debet.

Ne cibi uetiti, ad ægrotantium, imbecilliumq; hominum usum, passim uenales publice exponantur, sed certis tantùm constitutis locis.

Ne tabernarum ualuis omnino patentibus, sed magna parte clausis, uendi liceat.

Ne in foro, aut in uia publicè unquam exponantur; ne à rusticis, quidem, alijsve cuiusuis generis hominibus.

Neque passim item ab omnibus uendi fas sit, sed ab ijs solùm, quibus facultatem, literis exaratum Episcopus permiserit.

Nec uerò omne carnis genus ab ijs uendi liceat; sed vitelinum, aliudue, quod vsui sit ægrotantium corpori.

Neque omnibus uendatur licet; sed ijs solùm, qui scriptum ab Episcopo facultatem habuerint. Qua facultas, etiam nullo tempore prefinito data, tunc planè extincta sit, cum primùm causa, ob quam data est, cessarit. At uerò si decem dierum spatio diuturnior causa erit; iterum ea facultas impetretur: alioqui rescissa sit. Idem deinceps decimo saltem quoq; die fiat, quandiu opus erit; nisi infirmitas sit perpetua, aut longa.

Nec uerò sine ea scripta facultate, ac sigillatim, nominatimq; data, caupones, tabernarij, & alijs, qui cenaculariam faciunt, eos uetitos in Quadragesima cibos, uendant, uenalesue exponant, etiam hospitibus, peregrinis, Viatoribusue, quales, quales sint: Nec uerò eos mensæ apponant.

Nec præterea illos alio loco coctos, condimentisue apparatus, non modò in caupona, taberna, hospitioue suo, aut loco, curæ suæ subiecto cuiquam permittant; sed ne aliunde quidem apportari, ne dum in mensa apponi patiantur.

Quicumque uerò contra sanctionis huius capita quicquam contrafecerit, is, pœnis, multisue, in locorum piorum usum erogandis, & censuris, alijsq; canonum iure, & pontificijs constitutionibus, omniq; alio modo contra Quadragesimæ uiolutores, sancitis pœnis, uel alijs, quas pro personæ ratione, & culpe, contumaciæue grauitate Episcopus, arbitratus suo, irrogandas censuerit, efficiatur.

ieiuniorum, pœnitentiæ, & processionum temporibus, de quibus per parochos, & concionatores populus enixè monendus est. Cap. XII.

Parochus, & concionatores item, ut occasio tulerit, omni uerborum uim, omniq; suasionem accendant populos, ut ijs Quadragesimalibus, alijsue

Concil.
Mogunt.
sub AF-

ieiunij,

chiep.
Sebast.
c. 47. tit.
de ieiunio,
&
delectu
ciborū.

ieiunij, pœnitentiæ, & publicæ supplicationis diebus, fideles se uita disciplinâ seueriori astringant; sanctisq; institutis, & moribus, sacro illi temporis convenientibus se, suosq; qui patres familias sunt, quàm rectissime in omnibus partes conforment.

Pretiosas uestes non induant, sed amictum si non humilem, & demissum omnino, ac cum pœnitentiæ, ieiunijq; tempore congruentem.

Simultatem, odium, inimicitias, rixas deponant; pacem cum omnibus concilient.

Carnis uim, impetum, non modò religiosa abstinentiæ, ieiunijq; lege, sed cilicio, & uerberationis disciplinæ coerceant; & humi aliquando cubent; ut à p̃ys etiam laicis factum esse, memoriæ proditum est.

Cum autem id olim obseruatum sit, ut per totam Quadragesimam ab uxore fideles abstinerent, ad Elibertani canonis prescriptum; meminerint, qui matrimonio iuncti sunt, studendum sibi, ut eo sacro tempore, mutuo consensu diebus saltem Dominicis abstineant; ut hoc de genere sanctissimi Pontificis Nicolai primi rescriptum extat.

Prædictis temporibus, à quibus abstinendum, & quid, à populis salubriter præstandum sit. Cap. XIII.

OMNI tempore à iocis christianum hominem abstinere conuenit; ac Quadragesimæ, ac ieiunij tempore, tantò diligentius, quantum frequentius, studiosiusq; orationi, abstinentiæ, omniq; penitentiæ generi incumbendum est, à iocis igitur, à uerborum scurilitate, à colloquio inani, otioso, longeq; cautius à noxiis, & criminosis se continere sacro pœnitentiæ tempore studeat; ut Pontificiò, Apostolicoq; illo rescripto cauetur, & Ecclesiæ in suis hymnis quotidie nos admonet.

A uenationibus item, ut eodem rescripto continetur, abstineat item, eo ipso Quadragesimali tempore; quo neque carne uesci, neque adeo carnalium consecretari licet.

Ciborum Quadragesimalium suauitates, ac delicias ne exquirat; nec multiplici epularum apparatus mensam extruat, sed frugalem parsimoniam adhibeat.

Conuiuia autem in Quadragesima non condicat, nec uerò apparet, nè Dominicis quidem diebus, ut idem Nicolaus Pontifex rescribit.

In orationis studio frequentior sit: dolenter peccata, & sua, & aliena lugeat; pro quibus Dei misericordiam omni pietatis, continentiaq; officio imploret.

Elemosynas, cum per facultates potest, uberiores pauperibus, egentibusq; in sustentationem conferat, in aliisq; pietatis officia, atque opera liberali charitate eroget.

Oblationes offerat largiores.

Frequentius ad Ecclesiam conueniat; Psalmis, Hymnis, Canticis spiritualibus,

tualibus, precumq; diuinis officijs, omni attentione, & religiosa meditatione assidat.

Missa sacrificio quotidie intersit, alia omni negotiatione posthabita.

Diuinis colloquijs, sacrifq; concionibus presens adsit.

Aegroti, cum per inualetudinem corporis ieiunare non possint, quodam intimi animi dolore, gemituq;, (vt Sanctus Augustinus monet) cibum capiant, pro eo, quod alijs ieiunantibus, ipsi abstinere non possint.

Qualiter prætextu diei festi ieiunia non omittenda.

Cap. X I I I I.

SI quando dies festus Sancti, sanctæve, cuius celebritas à Clero, populoq; colitur, in diem vigilia, ieiunijq;, incidit, quod ex præcepto Ecclesiæ seruetur; nè fideles ob festi diei solennitatem, quam agunt, id quod à plerisq; committi ad nos delatum est, ieiunium ullo modo violent, sed vt instituti ratio, Ecclesiæq; matris præceptio postulat, rectè, pieq; colant. Quare Episcopus, si quid istiusmodi in sua diæcesi patrari, committiue animaduertit; huic graui peccato, & offensionis, omni pastoralis officij sui ratione occurrere quàm diligentissimè studeat.

DE PURIFICATIONE POST partum. Tit. XXX.

Qualiter puerperæ ad Ecclesiam, vt benedicantur, gratæ quam primum accedant. Cap. I.

Moneant parochi puerperas, vt cum primùm post partum domo exierint, mox ad Ecclesiam, Deo actura gratias, accedant; vbi benedictionem à parcho suscipiant.

Puerperæ domi ne benedicantur, nec eisdem panis benedictus præbeatur. Cap. II.

AD preces, quæ supra puerperam funduntur, cum post prolem emissam, illa actura gratias, ad Ecclesiam se confert; parochus puerperæ domum nè ingrediatur, etiam si mulier ob aduersam valetudinem Ecclesiam adire nequeat.

Fæminis præterea, post puerperium ad Ecclesiam venientibus, panis benedictus, sub Hostiæ formæ nè præbeatur.